

Leksykon prawa ochrony zabytków

100

podstawowych
pojęć

pod redakcją
Kamila Zeidlera

Wydawnictwo C.H. Beck

Leksykon prawa ochrony zabytków 100 podstawowych pojęć

W sprzedaży z tej serii:

red. *J. Ciechanowicz-McLean*

LEKSYKON OCHRONY ŚRODOWISKA

red. *A. Wypych-Żywicka*

LEKSYKON PRAWA UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

red. *Bogumił Szmulik, Sławomir Serafin*

LEKSYKON OBYWATELA

red. *Jakub Stelina*

LEKSYKON PRAWA PRACY

red. *E. Bojanowski, K. Żukowski*

LEKSYKON PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

Radosław Krajewski

**LEKSYKON INSTYTUCJI WYMIARU
SPRAWIEDLIWOŚCI I OCHRONY PRAWA**

red. *Andrzej Powałowski*

**LEKSYKON PRAWA GOSPODARCZEGO
PUBLICZNEGO**

red. *Tadeusz Maciejewski*

LEKSYKON HISTORII PRAWA I USTROJU

 www.edukacjaprawnicza.pl

 Legalis
STUDENT
www.legalis-student.pl

www.sklep.beck.pl

[Kup książkę](#)

Leksykon prawa ochrony zabytków

100 podstawowych pojęć

Pod redakcją
Kamila Zeidlera

Wydawnictwo C.H. Beck
Warszawa 2010

[Kup książkę](#)

Stan prawny: 31 październik 2009 r.

Autorzy leksykonu:

Tomasz Bąkowski [T.B.], Anna Dobrzyn [A.D.], Monika Drela [M.D.],
Bartłomiej Gadecki [B.G.], Paulina Gwoździwicz [P.G.],
Olgiert Jakubowski [O.J.], Anna Jurkowska-Zeidler [A. J.-Z.],
Alicja Klimas [A.K.], Wojciech Kowalski [W.K.], Jerzy Menkes [J.M.],
Piotr Ogrodzki [P.O.], Wojciech Paczuski [W. Pacz.],
Władysław Pęksa [W. Pęk.], Wiesław Pływaczewski [W.P.],
Anna Przyborowska-Klimczak [A. P.-K.], Przemysław Rybiński [P.R.],
Wojciech Szafrąński [W.S.], Jacek Sobczak [J.S.], Maciej Trzciński [M.T.],
Jerzy Zajadło [J.Z.], Katarzyna Zalasieńska [K. Zal.], Kamil Zeidler [K.Z.]

Redakcja: Joanna Ablewicz

Projekt okładki: Robert Rogiński

© **Wydawnictwo C.H. Beck 2010**

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: PanDawer
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-0824-1

[Kup książkę](#)

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	IX
Wykaz aktów prawnych	XIII
Wykaz cytowanych orzeczeń	XXIX
Wykaz literatury	XXXI
Wykaz skrótów	LVI
ARCHIWA I ARCHIWALIA	1
BADANIA ARCHEOLOGICZNE	13
BADANIA ARCHITEKTONICZNE	18
BADANIA KONSERWATORSKIE	20
BIBLIOTEKI I ZBIORY BIBLIOTECZNE	23
DELEGATURA WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU OCHRONY ZABYTEKÓW	30
DOBRO KULTURY	31
DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA	37
DZIEDZICTWO KULTURY	38
DZIEDZICTWO KULTURY NIEMATERIALNE	41
DZIEDZICTWO KULTURY PODWODNE	44
DZIEŁO SZTUKI	47
EKSPERTYZA ZABYTEKU	49
ETYKA KONSERWATORSKA	53
ETYKA MUZEALNICZA	59
EWIDENCJA ZABYTEKÓW	61
FALSYFIKATU WPROWADZANIE DO OBROTU	63
FAŁSZERSTWO ZABYTEKU	64
FINANSOWANIE OPIEKI NAD ZABYTEKAMI	67
GENERALNY KONSERWATOR ZABYTEKÓW	82
GŁÓWNA KOMISJA KONSERWATORSKA	84
HISTORIA PRAWA OCHRONY ZABYTEKÓW	86
HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY LUB RURALISTYCZNY	89
HISTORYCZNY ZESPÓŁ BUDOWLANY	94
ICCROM (MIĘDZYNARODOWY OŚRODEK BADAŃ, KONSERWACJI I RESTAURACJI DÓBR KULTURY)	96

SPIS TREŚCI

ICOM (MIĘDZYNARODOWA RADA MUZEÓW).....	98
ICOMOS (MIĘDZYNARODOWA RADA OCHRONY ZABYTKÓW).....	101
INSTYTUCJE KULTURY	105
INWENTARZ MUZEALIÓW	110
KARTY OCHRONY I KONSERWACJI ZABYTKÓW	113
KOLEKCJA	115
KONWENCJE RADY EUROPY	118
KONWENCJE UNESCO	123
KOPIA	130
KRADZIEŻ ZABYTKU	134
KRAJOBRAZ KULTUROWY	142
KRAJOWY OŚRODEK BADAŃ I DOKUMENTACJI ZABYTKÓW	145
KRAJOWY WYKAZ ZABYTKÓW SKRADZIONYCH LUB WYWIEZIONYCH ZA GRANICĘ NIEZGODNIE Z PRAWEM	148
LISTA DZIEDZICTWA ŚWIATOWEGO UNESCO.....	151
MIEJSKI KONSERWATOR ZABYTKÓW	156
MINISTER KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO.....	158
MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO.....	161
MUZEALIA	162
MUZEALIÓW PRZENOSZENIE	166
MUZEALIÓW ZABEZPIECZENIE	170
MUZEUM	177
MUZEUM REJESTROWANE	181
NADZÓR KONSERWATORSKI	184
NIELEGALNY WYWÓZ ZABYTKU	188
OCHRONA ZABYTKÓW	191
OCHRONA ZABYTKÓW NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO	196
OCHRONA ZABYTKÓW NA WYPADEK SYTUACJI KRYZYSOWYCH	201
OCHRONA ZABYTKÓW W UNII EUROPEJSKIEJ	206
ODKRYCIE ZABYTKU	215

ODZNAKA „ZA OPIEKĘ NAD ZABYTKAMI”	220
OPIEKA NAD ZABYTKAMI	222
ORGANY OCHRONY ZABYTKÓW	234
OŚRODEK OCHRONY ZBIORÓW PUBLICZNYCH	240
OTOCZENIE ZABYTKU	243
PARK KULTUROWY	248
PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE	
PRZESTRZENNE	257
POLICYJNA WSPÓŁPRACA W OCHRONIE ZABYTKÓW ..	261
POLSKI KOMITET DORADCZY	272
POMNIK HISTORII	277
POSZUKIWANIE ZABYTKÓW	284
POZWOLENIE WOJEWÓDZKIEGO	
KONSERWATORA ZABYTKÓW	288
PRACE KONSERWATORSKIE	294
PRACE RESTAURATORSKIE	296
PROGRAMY OCHRONY ZABYTKÓW	
I OPIEKI NAD ZABYTKAMI	299
PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO ZABYTKOM	303
PRZYWRÓCENIE ZABYTKU	
DO STANU POPRZEDNIEGO	313
RADA OCHRONY ZABYTKÓW	320
REJESTR ZABYTKÓW	322
RESTYTUCJA ZABYTKÓW	326
ROBOTY BUDOWLANE PRZY ZABYTKU	330
RYNEK SZTUKI	334
RZECZOZNAWCA MINISTRA KULTURY	
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO	335
SPOŁECZNA OPIEKA NAD ZABYTKAMI	339
SPRZEDAŻ ZABYTKU	343
STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ	349
SYSTEM OCHRONY ZABYTKÓW	352
UNESCO (ORGANIZACJA NARODÓW	
ZJEDNOCZONYCH DO SPRAW EDUKACJI,	
NAUKI I KULTURY)	358
USTALENIA OCHRONY W MIEJSCOWYM PLANIE	
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	361

SPIS TREŚCI

UŻYTKOWANIE ZABYTKU	363
WARTOŚĆ ZABYTKU	376
WŁASNOŚĆ ZABYTKU	385
WOJEWÓDZKA RADA OCHRONY ZABYTKÓW	390
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW	392
WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW	395
WPIS DO REJESTRU ZABYTKÓW	396
WYKROCZENIA PRZECIWKO ZABYTKOM	401
WYWÓZ ZABYTKU ZA GRANICĘ	409
ZABEZPIECZENIE ZABYTKU	419
ZABYTEK	428
ZABYTEK ARCHEOLOGICZNY	431
ZABYTEK NIERUCHOMY	433
ZABYTEK RUCHOMY	441
ZABYTEK TECHNIKI	442
ZALECENIA KONSERWATORSKIE	447
ZNISZCZENIE LUB USZKODZENIE ZABYTKU	450
Indeks	457

SŁOWO WSTĘPNE

Z wielką przyjemnością oddajemy do rąk Czytelników kolejny już *Leksykon* z serii leksykonów prawnych zainicjowanej na Wydziale Praw i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego dotyczący prawa ochrony zabytków. Różni się on od dotychczasowych tytułów tym, że został przygotowany przez grono autorów reprezentujących wiele ośrodków akademickich, jak też ważnych instytucji publicznych. Łączy ich jednak to, że zajmują się problematyką prawa ochrony dziedzictwa kultury, w różnych jej aspektach, od wielu lat.

Dotychczas na polskim rynku wydawniczym nie ukazała się praca tego typu. Godny wspomnienia Mały słownik ochrony zabytków autorstwa M. Kurzątkowskiego, który ukazał się w 1989 r. w ramach Biblioteki Popularnonaukowej „Spotkań z Zabytkami”, nie koncentrował się na zagadnieniach prawnych, chociaż wiele z nich zostało w nim poruszonych. Była to pozycja bardzo interesująca i przydatna, niemniej jednak, w świetle dwudziestu lat, które upłynęły od jej wydania, mocno się zdezaktualizowała, zwłaszcza w zakresie normatywno-prawnym.

Potrzeba profesjonalizacji działań prawnych, tak w zakresie funkcjonowania państwowej oraz samorządowej służby ochrony zabytków, jak i działań podejmowanych przez osoby w swej pracy zawodowej mające do czynienia z zabytkami (historycy sztuki, konserwatorzy, muzealnicy, archeolodzy, architekci, urbaniści itd.), a także osoby prywatne, będące właścicielami lub posiadaczami zabytków, bezwzględnie wymaga znajomości prawa ochrony zabytków. Łączy się to bezpośrednio z potrzebą opierania swych działań na obowiązującym prawie. Wszystko to wynika zaś z kontrfaktycznego, ale bezwzględnie obowiązującego założenia dotyczącego systemu prawnego o powszechniej znajomości prawa. Dlatego też adresaci norm prawnych (czyli *de facto* każdy z nas), nawet przy przyjęciu, że nie muszą się uczyć prawa, to po prostu muszą je znać, gdyż *ignorantia iuris non excusat* (nieznajomość prawa nie usprawiedliwia) oraz *ignorantia iuris nocet* (nieznajomość prawa szkodzi).

Dlatego autorzy i redaktor mają nadzieję, że niniejsza praca będzie przydatna nie tylko prawnikom, którzy zajmują się prawem ochrony zabytków, ale i każdemu, kto zarówno na płaszczyźnie profesjonalnej, jak i w życiu prywatnym ma kontakt z zabytkami i ma zamiar podejmować w stosunku do nich działania, wywołujące konsekwencje prawne.

Należy także dodać, że niniejszy *Leksykon*, pomimo że zawiera znaczącą liczbę informacji i stanowi tym samym kompendium prawa ochrony zabytków, nie zastąpi, zwłaszcza w procesie stosowania prawa, pracy z aktem prawnym. Niemniej, Czytelnik łatwo się przekona, już chociażby po zwróceniu uwagi na liczbę wykorzystywanych przez autorów źródeł prawa oraz obszerny wykaz literatury, jak rozbudowana jest ta dziedzina prawa i jak wiele zagadnień obejmuje.

Opierając się na szerokiej wiedzy i znajomości zagadnień prawa ochrony zabytków przez poszczegól-

nych autorów, nie ingerowałem jako redaktor w treść samych haseł. Przyjąłem bowiem, że powierzenie autorstwa danego hasła konkretnej osobie stanowi wystarczającą rękojmię jego najlepszego opracowania. Trzeba podkreślić, że autorzy mieli niemal pełną swobodę refleksji naukowej, normatywnej i pragmatycznej nad opracowywaną materią. Ze względu na obszerność poszczególnych tematów, niektóre hasła przyjęły formę mini-esejów, inne zaś są krótkie, rzeczowe i lapidarne. Podobnie niektóre hasła ograniczone zostały do zwięzłego przedstawienia aktualnego stanu prawnego, inne zaś przedstawiają złożone problemy współczesnego prawa ochrony zabytków.

Pozostaje mieć nadzieję, że *Leksykon* ten będzie przydatną pomocą w pracy z prawem ochrony zabytków i zarazem przewodnikiem użytecznym w zakresie dotarcia do jeszcze bardziej szczegółowych informacji o tym przedmiocie.

Dr Kamil Zeidler

Gdańsk, październik 2009 r.

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

Uwaga! Kursywą zaznaczono nieobowiązujące akty prawne.

Prawo krajowe

Dekret Rady Regencyjnej z 31.10.1918 r. o opiece nad zabytkami sztuki i kultury (Dz.P.P.P. Nr 16, poz. 36).

Rozporządzenie Ministra Sztuki i Kultury z 24.1.1920 r. o podziale obszaru byłego zaboru rosyjskiego na okręgi konserwatorskie (Dz.U. Nr 7, poz. 48).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Sztuki i Kultury z 20.2.1920 r. o włączeniu urzędów konserwatorskich w skład urzędów wojewódzkich (Dz.U. Nr 19, poz. 97).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 6.3.1928 r. o opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 29, poz. 265 ze zm.).

Rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 17.7.1928 r. o prowadzeniu rejestru zabytków (Dz.U. Nr 76, poz. 675).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 11.7.1932 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 60, poz. 571 ze zm.).

Ustawa z 28.3.1933 r. o opiece nad muzeami publicznymi (Dz.U. Nr 32, poz. 279).

Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z 6.9.1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz.U. Nr 4, poz. 17 ze zm.).

Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z 15.9.1944 r. o zakresie działania i organizacji Resortu Kultury i Sztuki (Dz.U. Nr 5, poz. 25).

Dekret z 1.3.1946 r. o rejestracji i zakazie wywozu dzieł sztuki plastycznej oraz przedmiotów o wartości artystycznej, historycznej lub kulturalnej (Dz.U. Nr 14, poz. 99).

Ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Ustawa z 15.2.1962 r. o ochronie dóbr kultury (t.j. Dz.U. z 1999 r. Nr 98, poz. 1150 ze zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23.4.1963 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków i centralnej ewidencji zabytków (Dz.U. Nr 19, poz. 101).

- Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.).
- Ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.).
- Ustawa z 17.6.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.).
- Ustawa z 19.4.1969 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94 ze zm.).*
- Ustawa z 20.5.1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 109, poz. 756 ze zm.).
- Ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).
- Ustawa z 14.7.1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 673 ze zm.).
- Ustawa z 28.7.1983 r. o podatku od spadków i darowizn (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 142, poz. 1514 ze zm.).
- Ustawa z 15.11.1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969 ze zm.).
- Ustawa z 21.3.1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zm.).
- Ustawa z 8.3.1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.).
- Ustawa z 6.4.1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.).
- Ustawa z 12.1.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844 ze zm.).
- Ustawa z 21.3.1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502 ze zm.).
- Ustawa z 28.9.1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zm.).
- Ustawa z 19.10.1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1700 ze zm.).
- Ustawa z 25.10.1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z 17.2.1992 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru instytucji kultury (Dz.U. Nr 20, poz. 80).

- Ustawa z 4.2.1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947).
- Ustawa z 7.7.1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 412).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 413).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 414).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 415).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 416).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 417).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 418).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 419).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 420).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 421).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 422).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 423).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 424).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 425).
- Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 8.9.1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 50, poz. 426).
- Ustawa z 3.2.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.).

- Ustawa z 8.7.1996 r. o zmianie niektórych ustaw normujących funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej (Dz.U. Nr 106, poz. 496 ze zm.).
- Ustawa z 21.11.1996 r. o muzeach (Dz.U. z 1997 r. Nr 5, poz. 24 ze zm.).
- Konstytucja RP z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.).
- Ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.).
- Ustawa z 20.6.1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 ze zm.).
- Ustawa z 27.6.1997 r. o bibliotekach. (Dz.U. Nr 85, poz. 539 ze zm.).
- Ustawa z 21.8.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.).
- Ustawa z 22.8.1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. Nr 114, poz. 740 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z 26.8.1997 r. w sprawie zasad i sposobu ewidencjonowania dóbr kultury w muzeach (Dz.U. Nr 103, poz. 656).*
- Ustawa z 4.9.1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 ze zm.).
- Ustawa z 27.10.1997 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2571 ze zm.).
- Ustawa z 5.6.1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 14.10.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne (Dz.U. Nr 129, poz. 858 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17.11.1998 r. w sprawie wewnętrznych służb ochrony (Dz.U. Nr 4, poz. 31).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z 24.11.1998 r. w sprawie ustalenia wykazu bibliotek, których zbiory tworzą naro-

- dowy zasób biblioteczny, określenia organizacji tego zasobu oraz zasad i zakresu jego szczególnej ochrony (Dz.U. Nr 146, poz. 955 ze zm.).
- Ustawa z 7.5.1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz.U. Nr 41, poz. 412).
- Ustawa z 21.5.1999 r. o broni i amunicji (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 52, poz. 525 ze zm.).
- Ustawa z 10.9.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 ze zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 26.10.1999 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz.U. Nr 91, poz. 1014 ze zm.).
- Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 6.9.2000 r. w sprawie warunków wykorzystywania zabytków nieruchomych na cele użytkowe oraz zasad i trybu przyznawania dotacji z budżetu państwa przeznaczonych dla użytkowników zabytków, prowadzących prace remontowe i konserwatorskie przy tych zabytkach (Dz.U. Nr 86, poz. 964).*
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 6.9.2000 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków i centralnej ewidencji dóbr kultury (Dz.U. Nr 86, poz. 965).*
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 26.9.2000 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 83, poz. 938).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 26.9.2000 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 98, poz. 1062).
- Ustawa z 29.11.2000 r. – Prawo atomowe (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 42, poz. 276 ze zm.).
- Ustawa z 27.4.2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.).
- Ustawa z 18.7.2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.).
- Ustawa z 24.8.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wyłączenia (Dz.U. Nr 133, poz. 848 ze zm.).
- Ustawa z 1.3.2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 25, poz. 253 ze zm.).

- Rozporządzenie Ministra Kultury z 8.4.2002 r. w sprawie społecznej opieki nad zabytkami (Dz.U. Nr 56, poz. 508).*
- Ustawa z 27.7.2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej (Dz.U. Nr 141, poz. 1176 ze zm.).
- Ustawa z 30.10.2002 r. o podatku leśnym (Dz.U. Nr 200, poz. 1682 ze zm.).
- Ustawa z 27.3.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 ze zm.).
- Ustawa z 10.4.2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U. Nr 80, poz. 721 ze zm.).
- Ustawa z 23.7.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 22.8.2003 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 148, poz. 1448).
- Ustawa z 29.1.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 1.4.2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz.U. Nr 71, poz. 650).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 9.4.2004 r. w sprawie organizacji wojewódzkich urzędów ochrony zabytków (Dz.U. Nr 75, poz. 707).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14.4.2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 102, poz. 1056).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14.4.2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 102, poz. 1057).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14.4.2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 102, poz. 1058).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14.4.2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 102, poz. 1059).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14.4.2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 102, poz. 1060).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14.4.2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 102, poz. 1061).
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 14.4.2004 r. w sprawie uznania za pomnik historii (Dz.U. Nr 102, poz. 1062).

- Ustawa z 16.4.2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 92, poz. 880 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 19.4.2004 r. w sprawie wywozu zabytków i przedmiotów o cechach zabytków za granicę (Dz.U. Nr 84, poz. 789).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 27.4.2004 r. w sprawie Polskiego Komitetu Doradczego (Dz.U. Nr 102, poz. 1066).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 10.5.2004 r. w sprawie rzeczoznawców Ministra Kultury w zakresie opieki nad zabytkami (Dz.U. Nr 124, poz. 1302).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 12.5.2004 r. w sprawie odznaki „Za opiekę nad zabytkami” (Dz.U. Nr 124, poz. 1304).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 14.5.2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. Nr 124, poz. 1305).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 9.6.2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz.U. Nr 150, poz. 1579).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 30.6.2004 r. w sprawie organizacji i trybu przeprowadzania konkursu na kandydata na stanowisko dyrektora instytucji kultury (Dz.U. Nr 154, poz. 1629).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 20.7.2004 r. w sprawie udzielania przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancji oraz opłaty prowizyjnej od poręczenia i gwarancji (Dz.U. Nr 170, poz. 1786 ze zm.).*
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 25.8.2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz.U. Nr 212, poz. 2153 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 30.8.2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach (Dz.U. Nr 202, poz. 2073).